

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

І. А. Воробйова, Р. В. Руденко, Т. В. Селікова

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт
з дисципліни **"БЮДЖЕТНА СИСТЕМА"**
для студентів спеціальності 6.050100 "Фінанси"

Рекомендовано Методичною радою НУК

Миколаїв 2006

Воробйова І.А., Руденко Р.В., Селікова Т.В. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни "Бюджетна система" для студентів спеціальності 6.050100 "Фінанси". – Миколаїв: НУК, 2006. – 40 с.

Кафедра фінансів

Розроблено з метою підвищення якості самостійного вивчення матеріалу при виконанні контрольної роботи з дисципліни "Бюджетна система" студентами заочного відділення.

Визначено основні вимоги до теоретичної та практичної підготовки студентів, порядок оцінки виконання контрольних робіт, приклади розв'язання задач.

Контрольні завдання складаються з теоретичного питання, розрахункової задачі та тесту.

Рецензент канд. екон. наук, доц. Н.В. Приходько

1. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ТЕОРЕТИЧНОГО ЗАВДАННЯ

Бюджетна система становить сукупність державного та місцевих бюджетів України та є складовою фінансової системи держави, врегульованої нормами права, побудованої з урахуванням економічних відносин, державного і адміністративно-територіальних устроїв.

Основними документами, що регулюють бюджетні відносини, є Бюджетний Кодекс України, базовий для виконання контрольних завдань, Конституція України, Закон "Про Державний бюджет на поточний рік", нормативні документи Кабінету Міністрів, Міністерства фінансів та інших міністерств.

Під час виконання роботи доречно також залучати поточні матеріали, опубліковані в журналах "Финансы", "Фінанси України", "Гроші і кредит", "Економіка України", а також інформацію з мережі Інтернет.

Для підготовки відповіді на теоретичні питання необхідно:

уважно вивчити навчально-методичну літературу, перелік якої наведено в розд. 4 та в кожному варіанті контрольної роботи у межах поставленого питання (нормативно-законодавчі документи використовувати з урахуванням внесення останніх змін);

в обов'язковому порядку дотримуватись плану відповіді, наведеного безпосередньо у варіантах контрольної роботи. З ініціативи студента при наданні відповіді допускається його розширення і поглиблення.

Обсяг теоретичної частини контрольної роботи має складати не менше 10-12 сторінок друкованого тексту, включаючи додатки та список використаних літературних джерел.

Робота повинна містити: титульний аркуш, зміст, вступ, основний текст (послідовне викладення усіх пунктів плану), висновки, список використаних джерел, додатки (у разі необхідності).

Номер варіанта визначається номером прізвища студента в журналі обліку відвідування занять.

2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ (РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧІ)

2.1. Зміст розрахункової задачі

Практична частина контрольного завдання складається з задачі однакового змісту для всіх варіантів, яка відрізняється конкретними даними в залежності від номера варіанта.

При розв'язанні задачі слід послідовно зробити розрахунки:

- 1) коефіцієнта відносної податкоспроможності (K_i);
- 2) обсягу закріплених доходів ($D_{i \text{ зак}}$);
- 3) обсягу дотації вирівнювання або обсягів вилучення надлишкових коштів (T_i або B_i);
- 4) нормативів щоденних перерахувань дотації вирівнювання або вилучення надлишкових коштів;
- 5) обсягу доходів, що будуть зараховані до відповідних бюджетів у разі перевиконання річного плану надходжень загальнодержавних податків і зборів, за рахунок яких перераховується дотація вирівнювання;
- 6) планових обсягів видатків на фінансування галузі освіти для i -го місцевого бюджету.

2.2. Теоретичні засади для розв'язання задачі

Коефіцієнт відносної податкоспроможності (K_i) розраховується Міністерством фінансів України для обласного бюджету, бюджету міст обласного підпорядкування та внутріобласних районів.

Для розрахунку індексу відносної податкоспроможності (K_i) використовуються дані про:

- фактичні обсяги надходжень закріплених доходів за три базових роки, що передують плановому бюджетному періоду, на відповідній території (D_{i1} , D_{i2} , D_{i3}) та в цілому по Україні (D_{u1} , D_{u2} , D_{u3});
- фактичну чисельність населення на 1-е число кожного з трьох років базового періоду на відповідній території (N_{i1} , N_{i2} , N_{i3}) чи по Україні в цілому (N_{u1} , N_{u2} , N_{u3});
- планові обсяги закріплених доходів в цілому по Україні на майбутній бюджетний період (D_{u4}).

Формула для розрахунку має вигляд

$$K_i = (D_{i1} / D_{u1} N_{u1} + D_{i2} / D_{u2} N_{u2} + D_{i3} / D_{u3} N_{u3}) / (N_{i1} + N_{i2} + N_{i3}). \quad (1)$$

До складу закріплених доходів для відповідного рівня бюджету входять податки і збори, наведені в таблиці.

Перелік закріплених доходів (%) та їх розподіл по рівнях місцевих бюджетів

Рівень бюджету	Назва податку							
	Прибутковий податок	Податок на землю	Державне мито	Єдиний податок	Плата за торговий патент	Плата за ліцензії	Плата за державну реєстрацію	Адм. штрафи
Обласний	25	25	–	–	–	100	–	–
Районний	50	15	–	100	100	100	100	100
Міський	75	–	100	100	100	100	100	100
Селищний	25	–	100	–	–	–	–	100
Сільський	25	–	100	–	–	–	–	100

Плановий обсяг закріплених доходів для відповідного бюджету ($D_{i \text{ зак}}$) визначається за формулою

$$D_{i \text{ зак}} = K_i (N_{i1} + N_{i2} + N_{i3}) D_{i4} / (N_{i1} + N_{i2} + N_{i3}) \quad (2)$$

Дотація вирівнювання (T_i) або обсяги вилучення надлишкових коштів (B_i) визначаються за формулою

$$T_i = V_i - D_{i \text{ зак}}, \text{ якщо } V_i > D_{i \text{ зак}} \quad (3)$$

$$\text{або } B_i = D_{i \text{ зак}} - V_i, \text{ якщо } V_i < D_{i \text{ зак}}, \quad (4)$$

де V_i – планові обсяги видатків на виконання делегованих державою повноважень у межах i -го бюджету, які розраховуються на підставі фінансового нормативу бюджетної забезпеченості.

Якщо $T_i > 0$, тобто видатки перевищують доходи ($V_i > D_{i \text{ зак}}$), то з державного бюджету виділяються дотації вирівнювання (T_i). Якщо доходи перевищують видатки ($V_i < D_{i \text{ зак}}$), то в цьому випадку з відповідного бюджету вилучаються до державного бюджету надлишкові обсяги закріплених доходів (B_i).

|| *Примітка:* в контрольному завданні передбачені обидва варіанти.

Перерахування дотації вирівнювання (T_i) здійснюється щоденно органами Казначейства на рахунки відповідних місцевих бюджетів на підставі нормативу щоденних перерахувань ($H_{i \text{ дот}}$), що визначається за

формулою

$$H_{i \text{ дот}} = T_i / D_{\text{держ.обл.}} \quad (5)$$

де $D_{\text{держ.обл.}}$ – доходи державного бюджету, за рахунок яких перераховується дотація вирівнювання, що запланована областю на плановий бюджетний період. Склад таких доходів затверджується Законом "Про Державний бюджет України" і, як правило, включає:

- 1) податок на прибуток підприємств державної власності;
- 2) податок на додану вартість;
- 3) збір за спеціальне використання лісових ресурсів державного значення;
- 4) збір за спеціальне використання водних ресурсів загальнодержавного значення;
- 5) платежі за користування надрами загальнодержавного значення;
- 6) акцизний збір з вироблених в Україні товарів (крім нафтопродуктів і транспортних засобів);
- 7) акцизний збір із ввезених на територію України товарів (крім нафтопродуктів і транспортних засобів);
- 8) плата за ліцензії на певні види господарської діяльності;
- 9) ввізне мито (крім на транспортні засоби, шини до них, нафтопродукти);
- 10) вивізне мито;
- 11) плата за оренду цілісних майнових комплексів державних підприємств та іншого державного майна;
- 12) державне мито в частині, що відповідно до закону зараховується до державного бюджету;
- 13) єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України;
- 14) кошти, що передаються до державного бюджету з обласних бюджетів, міських бюджетів міст республіканського (Автономної Республіки Крим), обласного значення і районних бюджетів.

Перерахування надлишкових закріплених доходів місцевих бюджетів до державного здійснюється щоденно органами Казначейства на підставі щоденного нормативу ($H_{i \text{ вил}}$), який визначається за формулою

$$H_{i \text{ вил}} = B_i / D_{i \text{ зак}} \quad (6)$$

|| *Примітка:* фактичне перерахування коштів до державного бюджету може здійснюватись щодавно.

Перерахування дотації вирівнювання і вилучення надлишкових коштів здійснюється до повного вичерпання запланованих сум.

У разі перевиконання річних планових показників по доходах державного бюджету, дотація вирівнювання з них не перераховується, а додаткові надходження розподіляються наступним чином:

- 50 % – до державного бюджету;
- 12,5 % – до обласного бюджету;
- 37,5 % – до бюджету міст та районів;

У разі перевиконання річних планових обсягів надходжень закріплених доходів місцевих бюджетів обсяги перевиконання розподіляються:

- 50 % – до державного бюджету;
- 50 % – до відповідного місцевого бюджету;

Планові обсяги видатків місцевих бюджетів на фінансування делегованих державою повноважень визначаються з застосуванням фінансових нормативів бюджетної забезпеченості на одного отримувача бюджетних послуг, наприклад, на учня, на жителя.

Розрахунковий показник обсягу видатків загального фонду місцевого бюджету (V_i), що враховується для визначення обсягу міжбюджетних трансфертів, становить суму розрахункових показників за основними видами видатків цього бюджету:

$$V_i = V_{yi} + V_{zi} + V_{oi} + V_{si} + V_{ki} + V_{fi} + V_{di} + V_{hi}, \quad (7)$$

де V_{yi} – розрахунковий обсяг видатків на утримання органів управління;
 V_{zi} – розрахунковий обсяг видатків на охорону здоров'я;
 V_{oi} – розрахунковий обсяг видатків на освіту;
 V_{si} – розрахунковий обсяг видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення;

V_{ki} – розрахунковий обсяг видатків на культуру і мистецтво;
 V_{fi} – розрахунковий обсяг видатків на фізичну культуру і спорт;
 V_{di} – розрахунковий обсяг видатків на інші заходи;
 V_{hi} –

Наприклад, розрахунок показника обсягу видатків на освіту визначається залежно від загального обсягу ресурсів місцевих бюджетів на освіту, фінансового нормативу бюджетної забезпеченості одного учня та наведеного контингенту учнів різних типів загальноосвітніх навчальних закладів станом на 5 вересня року, що передував поточному бюджетному періодові.

Розрахунок обсягу видатків бюджету на освіту визначається за такою формулою:

$$V_{oi} = H_o (U_o + U_f K_f + U_w K_w + U_t K_t + U_h K_h + U_c K_c + U_p K_p), \quad (8)$$

де H_o – фінансовий норматив бюджетної забезпеченості одного учня;

U_o – кількість учнів денних загальноосвітніх шкіл у цілому в Автономній Республіці Крим, області, м. Київ та Севастополь; U_f – кількість учнів загальноосвітніх шкіл-інтернатів (ліцеїв) з посиленою військово-фізичною підготовкою; K_f – коефіцієнт приведення кількості учнів загальноосвітніх шкіл-інтернатів (ліцеїв) з посиленою військово-фізичною підготовкою до кількості учнів загальноосвітніх шкіл; U_w – кількість учнів (студентів) училищ олімпійського резерву, училищ, шкіл-інтернатів (ліцеїв) фізичної культури і спорту; K_w – коефіцієнт приведення кількості учнів (студентів) училищ олімпійського резерву, училищ, шкіл-інтернатів (ліцеїв) фізичної культури і спорту до учнів загальноосвітніх шкіл; U_t – кількість вихованців загальноосвітніх шкіл-інтернатів (без кількості вихованців шкіл-інтернатів (ліцеїв) з посиленою військово-фізичною підготовкою); K_t – коефіцієнт приведення кількості вихованців загальноосвітніх шкіл-інтернатів до кількості учнів загальноосвітніх шкіл; U_h – кількість вихованців спеціальних шкіл-інтернатів для дітей, які потребують корекції розумового та (або) фізичного розвитку; K_h – коефіцієнт приведення кількості вихованців спеціальних шкіл-інтернатів для дітей, які потребують корекції розумового та (або) фізичного розвитку, до кількості учнів загальноосвітніх шкіл; U_c – кількість вихованців дитячих будинків (без вихованців дитячих будинків у населених пунктах, що за статусом віднесені до гірських); K_c – коефіцієнт приведення кількості вихованців дитячих будинків до кількості учнів загальноосвітніх шкіл; U_p – кількість вихованців шкіл-інтернатів для дітей-сиріт; K_p – коефіцієнт приведення кількості вихованців шкіл-інтернатів для дітей-сиріт до кількості учнів загальноосвітніх шкіл.

2.3. Приклади розв'язання задачі

Вхідні дані дорівнюють:

$D_i = 100,0$ млн грн;	$D_{i2} = 120,0$ млн грн;	$U_o = 20000$ учнів;
$N_{i1} = 0,5$ млн чол.;	$N_{i2} = 0,49$ млн чол.;	$U_f = 1000$ учнів;
$D_{u1} = 7900,0$ млн грн;	$D_{u2} = 9000,0$ млн грн;	$U_w = 250$ учнів;
$N_{u1} = 50,0$ млн чол.;	$N_{u2} = 50,1$ млн чол.;	$U_t = 3850$ учнів;
$D_{u4} = 13000,0$ млн грн;	$D_{i3} = 150,0$ млн грн;	$U_h = 2700$ учнів;
$V_{ia} = 200,0$ млн грн;	$N_{i3} = 0,43$ млн чол.;	$U_r = 3600$ учнів;
$V_{ib} = 150,0$ млн грн;	$D_{u3} = 12000,0$ млн грн;	$U_p = 2800$ учнів.
$D_{\text{держ.обл}} = 700,0$ млн грн;	$N_{u3} = 49,7$ млн чол.;	
$\Delta_{\text{держ.обл}} = 80,0$ млн грн;		

Розв'язання задачі полягає у наступному:

Згідно з формулою (1) визначаємо індекс відносної платоспроможності i -ї території (K_i):

$$K_i = (100,0 / 7900,0 \cdot 50,0 + 120,0 / 9000,0 \cdot 50,1 + 150,0 / 12000,0 \cdot 49,7) / (0,5 + 0,49 + 0,43) = (0,6329 + 0,668 + 0,6213) / 1,42 = 1,3537.$$

|| *Примітка:* K_i обчислюється з 4-ма знаками після коми.

Згідно з формулою (2) визначаємо плановий обсяг закріплених доходів ($D_{i \text{ зак}}$) для i -ї території

$$D_{i \text{ зак}} = 1,3537 \cdot (0,5 + 0,49 + 0,43) \cdot 13000,0 / (50,5 + 50,1 + 49,7) = 166,3 \text{ млн грн.}$$

Згідно з формулою (3) визначаємо обсяг дотації вирівнювання, якщо видатки дорівнюють (V_{ia}):

$$T_{ia} = 200,0 - 166,3 = 33,7 \text{ млн грн.}$$

Або згідно з формулою (4) обсяг вилучення надлишкових коштів, якщо видатки дорівнюють (V_{ib}):

$$B_{ib} = 166,3 - 150,0 = 16,3 \text{ млн грн.}$$

Щоденний норматив перерахування дотації вирівнювання визначається за формулою (5):

$$H_{i \text{ дог}} = 33,7 / 700,0 = 0,0481.$$

Щоденний норматив вилучення надлишкових обсягів закріплених доходів визначається за формулою (6):

$$H_{i \text{ вил}} = 16,3 / 166,3 = 0,098.$$

Понадпланові надходження до державного бюджету будуть розподілені таким чином:

$$80 \cdot 50 \% = 40,0 \text{ млн грн} - \text{до державного бюджету;}$$

$$80 \cdot 12,5 \% = 10,0 \text{ млн грн} - \text{до обласного бюджету;}$$

$$80 \cdot 37,5 \% = 30,0 \text{ млн грн} - \text{до бюджетів міст і районів.}$$

Обсяги видатків на освіту розраховуються за формулою (7) і складають:

$$V_{i \text{ осв}} = 937,0 \cdot (20000 \cdot 1 + 1000 \cdot 6,5 + 250 \cdot 8,4 + 3850 \cdot 5 + 2700 \cdot 6,6 + 3600 \cdot 13 + 2800 \cdot 10) = 937 \cdot (20000 + 6500 + 2100 + 19250 + 17820 + 46800 + 28000) = 131620390,0 \text{ грн.}$$

|| *Примітка:* фінансовий норматив бюджетної забезпеченості одного учня загальноосвітньої школи дорівнює 937 грн на рік, а значення коефіцієнтів приведення застосовані з 1-го рядка таблиці дод. 2.

Таким чином, відповіді на поставлені питання мають значення

$$K_i = 1,3537;$$

$$D_{i \text{ зак}} = 166,3 \text{ млн грн};$$

$$B_{ia} = 33,7 \text{ млн грн};$$

$$B_{ib} = 16,3 \text{ млн грн};$$

$$H_{i \text{ дог}} = 0,0481;$$

$$H_{i \text{ вил}} = 0,098;$$

$$V_{i \text{ осв}} = 131620390,0 \text{ грн}.$$

В контрольному завданні після розв'язання задачі окремим стовпцем навести одержані підсумки розрахунків заданих показників аналогічно тому, як це зроблено в прикладі розв'язаної задачі.

|| *Примітка:* Варіанти даних для розв'язання задачі наведені в дод. 1 та 2.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Оцінка виконання контрольної роботи може бути визначена як "відмінно", "добре", "задовільно" та "незадовільно" і мати наступні критерії:

"відмінно" заслуговує робота, в якій повністю з достатнім обґрунтуванням і посиланням на конкретні джерела нормативно-методичної літератури розкрита відповідь на теоретичне питання, вірно розв'язана задача і надана відповідь на тест;

"добре" заслуговує робота, в якій недостатньо розкрито зміст теоретичного питання, відсутні посилання на нормативно-методичну літературу або застосовані застарілі джерела; при розв'язанні задач допущені арифметичні помилки при вірному методі розв'язання; відповідь на тест може бути невірною або задача і тест мають вірні відповіді, а теоретичне питання не відповідає вимогам оцінки "відмінно", або теоретичне питання розкрито повністю, а задача вирішена невірно (при вірному методі розв'язання);

"задовільно" заслуговує робота, в якій теоретичне питання розкрито неповністю, дуже стисло або немає конкретної відповіді, посилань на нормативно-методичні джерела; при вірному плані розв'язання задачі відповідь невірна; тест має невірну відповідь;

"незадовільно" оцінюється робота, що не відповідає критеріям оцінки "задовільно".

4. ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Сутність, призначення та роль бюджету у соціально-економічному розвитку країни.

План відповіді. Функції держави – визначний чинник формування бюджету. Бюджет держави як економічна категорія та фінансовий план. Роль бюджету у перерозподільчих відносинах та соціально-економічному розвитку країни. Проаналізувати показники Державного бюджету поточного року відносно показників минулого року за основними доходами (за формою, наведеною у варіанті 2) та найбільш вагомими видатками (за формою, наведеною у варіанті 3), обсягах державного боргу, дефіциту та міжбюджетних трансфертах і надати текстові пояснення.

2. Задача. Зробити розрахунки наступних бюджетних показників:

а) коефіцієнта відносної податкоспроможності (K_i);

б) обсягу закріплених доходів ($D_{i \text{ зак}}$);

в) обсягу дотації вирівнювання або обсягів вилучення надлишкових коштів (T_i або B_i);

г) нормативів щоденних перерахувань дотації вирівнювання або вилучення надлишкових коштів;

д) обсягу доходів, що будуть зараховані до відповідних бюджетів при перевиконанні річного плану надходжень загальнодержавних податків і зборів, за рахунок яких перераховується дотація вирівнювання.

є) планових обсягів видатків на фінансування галузі освіти для i -го місцевого бюджету.

|| *Примітка:* вхідні дані для розв'язання задач наведені в додатках 1 та 2.

3. Надати відповідь на тест. Хто має право на створення позабюджетних фондів:

а) органи державної влади;

б) органи місцевого самоврядування;

с) невірно "а", "б"?

Перелік джерел: [1, 9, 12, 15, 16, 29, 42].

Варіант 2

1. Характеристика системи доходів бюджету та основних доходних джерел загального фонду державного бюджету України.

План відповіді. Методи та джерела формування доходів бюджету.

Склад і структура доходів Державного бюджету України (в розрізі бюджетної класифікації). Проаналізувати зміни в основних показниках доходів (грошових одиниць) загального фонду Державного бюджету за минулий і поточний роки у вигляді таблиці та текстових пояснень до неї.

Назва доходних джерел	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
ПДВ								
Акцизний збір								
Податок на прибуток								
Інші								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам Закону "Про Державний бюджет" на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Які місцеві бюджети можуть прийматися з дефіцитом:

- а) обласні, міські;
- б) АРК, міські;
- с) АРК, обласні, міські?

Перелік джерел: [9, 11, 12, 16, 45, 46, 47, 53].

Варіант 3

1. Сутність та проблеми міжбюджетних відносин в Україні та напрями їх удосконалення.

План відповіді. Визначення сутності міжбюджетних відносин. Норми Бюджетного Кодексу України щодо врегулювання міжбюджетних

відносин: розподіл доходів та видатків між рівнями бюджетів. Проблеми та напрями вдосконалення міжбюджетних відносин в Україні. Проаналізувати зміни в обсягах дотації вирівнювання (вилучення надлишкових коштів) з державного бюджету обласним центрам України в минулому та поточному роках. Дані навести у вигляді таблиці.

Назва доходних джерел	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
...								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам Закону "Про Державний бюджет" на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Що є підставою для створення спеціального фонду:

- а) бюджетний кодекс;
- б) рішення відповідної ради;
- с) закон про Державний бюджет?

Перелік джерел: [11, 12, 15, 33, 34, 38, 40, 51, 53, 59].

Варіант 4

1. Видатки бюджету на економічну діяльність держави.

План відповіді. Вплив бюджету на стабілізацію економічного розвитку держави. Форми фінансування видатків на економічну діяльність, склад цих видатків у бюджеті України (за функціональними ознаками відповідно до бюджетної класифікації). Проаналізувати обсяги видатків на економічну діяльність, передбачених у Державному бюджеті в минулому і поточному роках. Дані оформити у вигляді таблиці.

Назва галузей еко- номіки, що фінан- суються з бюджету	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в ми- нулому році	Питома вага в по- точному році	Відхилення в пи- томій вазі	Відхилення в абсо- лютних одиницях	Відхилення у від- сотках	Примітка
...								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумко-
вим показникам Закону "Про Державний бюджет" на відповідний рік, а зна-
чення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно
показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі
варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Які трансферти передбачені у Держав-
ному бюджеті:

- а) дотація вирівнювання;
- б) кошти, що передаються до Державного бюджету;
- с) вірно "а", "б"?

Перелік джерел: [9, 11, 15, 25, 35, 39, 46, 54, 60].

Варіант 5

1. Розробити календар складання та затвердження проекту Держав-
ного бюджету, визначити перелік виконавців та їх повноваження.

План відповіді. Перелік законодавчих документів, що регламенту-
ють порядок складання, розгляду та затвердження проекту Закону "Про
Державний бюджет України". Терміни розробки та склад органів-виконав-
ців із визначенням їх функцій навести у вигляді таблиці-календаря.

Терміни вико- нання (число, місяць,рік)	Орган-виконавець	Зміст виконуваних функцій при складанні, розгляді та за- твердженні проекту Закону "Про Державний бюджет"	Примітка

Основні вимоги Бюджетної резолюції на поточний рік у порівнянні
з минулим, у тому числі показники Державних соціальних стандартів

(мінімальний розмір заробітної плати, пенсії, прожиткового мінімуму, розмір державного боргу та інші).

Характеристика основних показників Державного бюджету на поточний рік: обсяг доходів та видатків, державного боргу, дефіциту.

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Назвіть основні критерії розмежування видів видатків між місцевими бюджетами:

- а) принцип субсидіарності;
- б) повнота надання послуг;
- с) вірні відповіді "а", "б".

Перелік джерел: [9, 10, 12, 14, 16, 28, 61].

Варіант 6

1. Надати перелік та характеристику доходних джерел спеціального фонду державного бюджету і напрямів використання цих коштів.

План відповіді. Визначення спеціального фонду. Особливості фінансування видатків за рахунок спеціального фонду. Склад доходів та видатків спеціального фонду Державного бюджету на поточний рік.

Назва спеціального фонду	Назва доходних джерел	План по доходах на поточний рік	Назва видатків	План по видатках на поточний рік	Примітка
...					
Разом					

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам Закону "Про Державний бюджет на відповідний рік".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Чи включається надходження плати за землю при визначенні індексу відносної податкоспроможності:

- а) так, області та району, оскільки ці надходження враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів;
- б) так, оскільки входять до прогнозного обсягу кошика доходів;
- с) не включаються нікуди?

Перелік джерел: [9, 11, 15, 53].

Варіант 7

1. Надати характеристику діючої бюджетної класифікації України, структури кодів доходів, видатків, фінансування. Навести приклад застосування бюджетної класифікації за функціональною і економічною ознакою при розробці кошторису на утримання бюджетної установи (приклад заповнення навести у додатку до контрольної роботи).

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. З якого бюджету фінансується школадитячий садок:

- а) з районного бюджету;
- б) з бюджетів сіл, селищ, міст районного значення та їх об'єднань;
- в) з бюджетів міст республіканського АРК та міст обласного значення, сіл, селищ, міст районного значення та їх об'єднань?

Перелік джерел: [2–4, 6, 7, 45, 46, 93].

Варіант 8

1. Соціальний захист учасників, ветеранів та інвалідів війни.

План відповіді. Визначити перелік пільг, встановлених законодавством України для учасників, ветеранів та інвалідів війни, порядок визначення потреби в коштах на фінансування цих пільг, порядок фінансування. Проаналізувати зміни в показниках державного бюджету в поточному році відносно минулого за формою.

Назва діючих пільг	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
..								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам Закону "Про Державний бюджет" на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами

задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Чи повинні бути прийняті в другому читанні положення, необхідні для формування місцевих бюджетів:

- а) повинні бути прийняті в обов'язковому порядку;
- б) у разі неприйняття переносяться на третє читання;
- с) прийняття в обов'язковому порядку передбачено тільки обсягу міжбюджетних трансфертів?

Перелік джерел: [6, 9–12, 16].

Варіант 9

1. Визначити зміст кошторисного фінансування.

План відповіді. Сутність кошторисного фінансування. Порядок складання, розгляду, затвердження, внесення змін та основні вимоги щодо виконання кошторисів доходів і видатків бюджетних установ. Навести приклад заповнення кошторису на утримання бюджетної установи.

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Як розподіляється між видами видатків загальний обсяг фінансових ресурсів, спрямований на виконання бюджетних програм місцевими бюджетами:

- а) відповідно до пріоритетів бюджетної політики держави;
- б) відповідно до нормативів бюджетної забезпеченості;
- с) відповідно до нормативів бюджетної забезпеченості та кількості населення, споживачів соціальних послуг?

Перелік джерел: [9–13, 15, 16].

Варіант 10

1. Надати характеристику формульного методу визначення планових обсягів видатків місцевих бюджетів на фінансування делегованих державою повноважень у галузі освіти.

План відповіді. Склад установ освіти, управління якими делеговано місцевим органам (у розрізі рівнів управління). Формули для розрахунку потреби в коштах на фінансування галузі та обґрунтування доцільності їх застосування. Визначити склад власних доходів освітніх установ як додаткового джерела для фінансування запланованих видатків.

Проаналізувати зміну показників видатків на освіту за два останні роки по Миколаївській області, або м. Миколаїв, або будь-якому району області в розрізі головних розпорядників бюджетних коштів; чи по окремій бюджетній установі в розрізі статей економічної класифікації.

Назва головних розпорядників бюджетних коштів	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
...								
Разом								

Примітка: 1. показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам бюджету по галузі "освіта" на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

1. При проведенні аналізу стосовно конкретної бюджетної установи слід використовувати показники затвердженого кошторису на утримання бюджетної установи в розрізі статей бюджетної класифікації.

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Які трансферти передбачені в Державному бюджеті:

- a) дотація вирівнювання;
- b) кошти, передані до Державного бюджету;
- c) вірно "a", "b"?

Перелік джерел: [9–12, 15, 16, 23, 24].

Варіант 11

1. Надати характеристику формульного методу визначення планових обсягів видатків місцевих бюджетів на фінансування делегованих державою повноважень в галузі охорони здоров'я.

План відповіді. Склад установ охорони здоров'я, управління якими делеговано місцевим органам управління (в розрізі рівнів управління). Формули для розрахунку потреби в коштах на фінансування галузі та обґрунтування доцільності їх застосування.

Визначити склад власних доходів установ охорони здоров'я як додаткового джерела для фінансування запланованих видатків. Проаналізувати зміну показників видатків на охорону здоров'я за два останні роки по Миколаївській області, або м. Миколаїв, або району в розрізі головних розпорядників бюджетних коштів; чи по окремій бюджетній установі в розрізі статей економічної класифікації.

Назва головних розпорядників коштів у галузі охорони здоров'я	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
..								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам бюджету по галузі "охорона здоров'я" на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Для чого використовується фінансовий норматив бюджетної забезпеченості:

- а) для визначення бюджетних програм;
- б) для визначення розподілу міжбюджетних трансфертів;
- с) для визначення видаткових потреб?

Перелік джерел: [2, 9–12, 15, 16].

Варіант 12

1. Надати характеристику доходів та видатків Пенсійного фонду України.

План відповіді. Склад доходів солідарної пенсійної системи України. Напрями використання коштів Пенсійного фонду України.

Проаналізувати використання коштів Пенсійного фонду в поточному році у порівнянні з минулим.

Назва державних пенсійних програм (видів пенсій)	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
..								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим по-

казникам Закону "Про Державний бюджет" на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Що покладено в основу визначення обсягу кошику закріплених доходів відповідного бюджету:

- а) кількість споживачів соціальних послуг;
- б) індекс відносної податкоспроможності;
- с) коефіцієнт вирівнювання?

Перелік джерел: [9, 11, 12, 16, 43].

Варіант 13

1. Надати характеристику формульного методу визначення планових обсягів видатків місцевих бюджетів на фінансування делегованих державою повноважень в галузях культури, мистецтва, фізкультури і спорту.

План відповіді. Склад установ вказаних галузей, управління якими делеговано місцевим органам (в розрізі рівнів управління). Формули для розрахунку потреби в коштах на фінансування галузей та обґрунтування доцільності їх застосування. Визначити склад власних доходів бюджетних установ як додаткового джерела для фінансування запланованих видатків. Зробити аналіз у зміні показників видатків на утримання вказаних галузей за два останні роки по Миколаївській області, або м. Миколаїв, або району в розрізі головних розпорядників бюджетних коштів, чи окремих бюджетних установ в розрізі статей економічної класифікації.

Назва головних розпорядників коштів у галузі охорони здоров'я	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
..								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам бюджету за вказаними бюджетними галузями на відповід-

ний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. На основі яких показників розраховується індекс відносної податкоспроможності:

а) на основі даних про фактичне нарахування податків і зборів до відповідного бюджету;

б) на основі даних про касове виконання відповідного бюджету, плюс недоїмка, мінус переплата;

с) на основі даних про фактичне виконання відповідного бюджету, плюс втрати від пільг?

Перелік джерел: [9–12, 15, 16, 42].

Варіант 14

1. Визначити порядок надання житлових субсидій та порядок їх перерахування з бюджету підприємствам-надавачам житлово-комунальних послуг.

План відповіді. Житлові субсидії як фактор соціального захисту малозабезпечених верств населення. Порядок та умови призначення і перерахунку житлових субсидій. Порядок визначення потреби в коштах на фінансування житлових субсидій та порядок фінансування підприємств-надавачів житлово-комунальних послуг.

Проаналізувати витрати бюджету на оплату житлових субсидій в розрізі областей України за поточний і минулий роки.

Назва областей України	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
...								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам бюджету на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Для кого визначається індекс відносної податкоспроможності:

- а) для області, міста, району;
- б) для відповідного міста чи району;
- с) для міст обласного значення?

Перелік джерел: [9–12, 15, 16].

Варіант 15

1. Видатки Державного бюджету на освіту.

План відповіді. Склад установ, що входять до освітньої галузі, джерела їх фінансування. Діючі нормативи, що використовуються при плануванні видатків на утримання установ освіти, у тому числі в системі оплати праці. Перелік та напрями використання власних доходів освітніх установ від надання платних послуг. Порядок надання кредитів з Державного бюджету на отримання вищої освіти.

Аналіз динаміки фінансування освітніх установ з Державного бюджету України за минулий і поточний роки в розрізі головних розпорядників бюджетних коштів виконати у вигляді таблиці.

Назва головних розпорядників коштів у галузі охорони здоров'я	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
...								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам бюджету по галузі "освіта" на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Чи включається надходження плати за землю при визначенні індексу відносної податкоспроможності:

а) так, області та району, оскільки ці надходження враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів;

б) так, оскільки входять до прогнозного обсягу кошика доходів;

с) не включаються нікуди?

Перелік джерел: [5, 9–12, 15, 18, 19, 21–24, 27, 37, 55, 56].

Варіант 16

1. Видатки Державного бюджету на охорону здоров'я.

План відповіді. Склад установ, що входять до галузі охорони здоров'я, джерела їх фінансування. Діючі нормативи, що використовуються при плануванні видатків на утримання установ охорони здоров'я, в тому числі у системі оплати праці. Перелік та напрями використання власних доходів установ охорони здоров'я від надання платних послуг.

Аналіз динаміки фінансування установ охорони здоров'я з Державного бюджету України за минулий і поточний роки в розрізі головних розпорядників бюджетних коштів виконати у вигляді таблиці.

Назва головних розпорядників коштів у галузі охорони здоров'я	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
...								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам бюджету по галузі "охорона здоров'я" на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Що враховують коригуючі коефіцієнти фінансових нормативів бюджетної забезпеченості:

а) відмінності у структурі видатків згідно з затвердженим розподілом;

б) відмінності у вартості надання соціальних послуг;

с) відмінності у видатковій потребі соціальних послуг?

Перелік джерел: [1–3, 10, 26, 37–43, 92, 93, 96].

Варіант 17

1. Видатки бюджету на Національну оборону.

План відповіді. Склад установ, що входять до сфери Національної оборони, джерела їх фінансування. Напрями реформування Збройних Сил України. Діючі нормативи, що використовуються при плануванні видатків на утримання установ Національної оборони, в тому числі у системі оплати праці.

Аналіз динаміки фінансування Національної оборони за минулий і поточний роки в розрізі головних розпорядників бюджетних коштів виконати у вигляді таблиці.

Назва головних розпорядників коштів у галузі охорони здоров'я	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
...								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам бюджету по Національній обороні на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Що враховує коефіцієнт вирівнювання:

- а) середньорічний темп приросту контингенту;
- б) соціально-економічні особливості;
- с) середньорічний темп приросту закріплених доходів?

Перелік джерел: [6, 9–12, 15, 16, 30, 31, 41, 44, 49].

Варіант 18

1. Видатки бюджету на державне управління.

План відповіді. Склад установ, що входять до органів державного управління, джерела їх фінансування. Діючі нормативи, що використовуються при плануванні видатків на утримання органів державного управління, в тому числі у системі оплати праці. Перелік та напрями викори-

стання власних доходів органів державного управління від надання платних послуг.

Аналіз динаміки фінансування органів державного управління з Державного бюджету України за минулий і поточний роки в розрізі головних розпорядників бюджетних коштів виконати у вигляді таблиці.

Назва головних розпорядників коштів у галузі охорони	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
...								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам бюджету за напрямом "Державне управління" на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. В якому порядку здійснюються видатки у разі призупинення рішення про місцевий бюджет:

а) відповідно до рішення попереднього бюджетного періоду за виключенням капітальних видатків;

б) відповідно до затвердженого рішення на поточний рік за виключенням капітальних видатків;

с) захищені статті відповідно до затвердженого рішення на поточний рік за виключенням капітальних видатків?

Перелік джерел: [9, 10, 12, 14–16].

Варіант 19

1. Видатки бюджету на науку.

План відповіді. Склад установ, що входять до наукової галузі, джерела їх фінансування. Діючі нормативи, що використовуються при плануванні видатків на утримання наукової галузі, в тому числі у системі оплати праці. Перелік та напрями використання власних доходів установ наукової галузі від надання платних послуг.

Аналіз динаміки фінансування наукової галузі з Державного бюджету України за минулий і поточний роки в розрізі головних розпорядників бюджетних коштів виконати у вигляді таблиці.

Назва головних розпорядників коштів у галузі охорони	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
...								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам бюджету на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Що включають бюджети місцевого самоврядування:

- а) бюджети територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах;
- б) бюджети територіальних громад сіл, селищ, міст та їх об'єднань;
- с) бюджети територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах та їх об'єднань?

Перелік джерел: [10, 12, 15–17, 20].

Варіант 20

1. Видатки бюджету на утримання закладів культури та спорту.

План відповіді. Склад установ, що входять до сфери культури та спорту, джерела їх фінансування. Діючі нормативи, які використовуються при плануванні видатків на утримання установ культури та спорту, в тому числі у системі оплати праці. Перелік та напрями використання власних доходів установ культури та спорту від надання платних послуг.

Аналіз динаміки фінансування установ культури та спорту з Дер-

жавного бюджету України за минулий і поточний роки в розрізі головних розпорядників бюджетних коштів виконати у вигляді таблиці.

Назва головних розпорядників коштів у галузі охорони	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
...								
Разом								

Примітка: показники рядка "РАЗОМ" повинні дорівнювати підсумковим показникам бюджету по галузях культури та спорту на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Коли дозволяється прийняття бюджету з дефіцитом:

- а) у разі перевищення видаткової частини над доходною;
- б) у разі наявності обґрунтованих джерел його фінансування;
- с) ніколи, ні в якому разі?

Перелік джерел: [9–11, 15, 16].

Варіант 21

1. Доходи та видатки місцевих бюджетів.

План відповіді. Склад доходів, що враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, та доходів, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів і їх розподіл по рівнях місцевих бюджетів.

Склад видатків місцевих бюджетів на виконання делегованих і власних повноважень. Трансферти з державного бюджету місцевим. Спеціальні фонди місцевих бюджетів.

Проаналізувати обсяги закріплених доходів обласних бюджетів за останні два роки (поточний і минулий).

Назва області України	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
...								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам бюджету на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом". Таблиця складається окремо по доходах та видатках.

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Визначити джерела фінансування дефіциту бюджету органів місцевого самоврядування:

- вільний залишок коштів;
- перевищення доходів над видатками;
- внутрішні та зовнішні запозичення?

Перелік джерел: [9, 10, 12, 15, 16, 26, 40, 45, 53, 59].

Варіант 22

1. Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу.

План відповіді. Сутність, чинники та форми державного кредиту. Внутрішні та зовнішні запозичення. Державні цінні папери. Управління та оптимізація державного боргу. Проаналізувати зміни в структурі та показниках державного боргу України за 2–3 останні роки в порівнянні з аналогічними показниками зарубіжних країн.

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Чи мають право здійснювати зовнішні запозичення міські ради?

- так;
- ні;
- так, за умови, що чисельність населення понад вісімсот тисяч мешканців.

Перелік джерел: [9, 10, 12, 16, 32, 48].

Варіант 23

1. Визначити сутність та види бюджетного дефіциту, причини виникнення, джерела покриття, шляхи його зменшення та вплив на соціально-економічний розвиток. Проаналізувати зміни в показниках дефіциту державного бюджету України за три останніх роки та порівняти їх із дефіцитом бюджету в зарубіжних країнах.

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Яка гранична величина основної суми державного боргу:

а) 50 % фактичного річного обсягу валового внутрішнього продукту;

б) 60 % фактичного річного обсягу валового внутрішнього продукту;

с) 60 % фактичного річного обсягу зведеного бюджету?

Перелік джерел: [9, 10, 15, 16, 52].

Варіант 24

1. Порядок проведення державних лотерей і розіграшів.

План відповіді. Сутність та визначення державних лотерей і розіграшів. Нормативно-законодавча база для організації та ведення лотерейного бізнесу. Оподаткування доходів. Оператори лотерейного бізнесу та діючі лотереї. Державний контроль. Доходи державного бюджету від лотерейного бізнесу.

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. На який термін відповідним радам дозволено отримувати короткотермінові позики для покриття тимчасових касових розривів:

а) на термін до шести місяців;

б) на термін до трьох місяців, але у межах поточного бюджетного періоду;

с) на будь-який термін, але у межах поточного бюджетного періоду?

Перелік джерел: [9–12, 15, 16].

Варіант 25

1. Видатки бюджету на соціальний захист населення.

План відповіді. Конституція України про соціальний захист насе-

лення. Перелік та зміст програм Державного бюджету щодо фінансування заходів соціального захисту населення. Проаналізувати показники Державного бюджету з фінансування програм соціального захисту населення.

Назва програм соціального захисту	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
...								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам бюджету на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Які обмеження передбачені Кодексом за порушення графіку погашення основної суми боргу та платежів по його обслуговуванню з вини позичальника:

- а) відповідна рада не має права здійснювати нові запозичення;
- б) відповідна рада не має права здійснювати нові запозичення протягом п'яти наступних років;
- с) відповідна рада не має права здійснювати нові запозичення протягом трьох наступних років?

Перелік джерел: [2–4, 9, 10, 12].

Варіант 26

1. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України.

План відповіді. Основи бюджетного устрою: відокремлення видів бюджетів, розмежування доходів та видатків між ланками бюджетної системи, організація взаємовідносин між бюджетами. Бюджетний кодекс України про склад та принципи побудови бюджетної системи України, міжбюджетні відносини. Навести показники доходів або видатків у структурі зведеного бюджету України.

Назва бюджетів	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в минулому році	Питома вага в поточному році	Відхилення в питомій вазі	Відхилення в абсолютних одиницях	Відхилення у відсотках	Примітка
Державний								
Обласні								
Бюджети районів								
Міські								
Інші								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам бюджету на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. У який термін затверджуються місцеві бюджети:

- а) не пізніше ніж через тритижневий термін після прийняття Закону "Про Державний бюджет України";
- б) не пізніше ніж у двотижневий термін після прийняття Закону "Про Державний бюджет України";
- с) не пізніше ніж у двотижневий термін після офіційного опублікування Закону "Про Державний бюджет України"?

Перелік джерел: [9, 10, 12, 15, 16, 28, 33, 34, 40, 53].

Варіант 27

1. Визначити порядок Казначейського виконання бюджету за доходами.

План відповіді. Повноваження органів Держказначейства у виконанні бюджету за доходами. Система казначейських рахунків для обліку доходів та їх розподілу за рівнями бюджету. Взаємодія органів Держказначейства з фінансовими органами та органами податкової служби. Порядок повернення надлишково або помилково сплачених платежів юридичним або фізичним особам.

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. На підставі чого визнається факт перевиконання доходної частини місцевого бюджету:

- a) офіційних висновків місцевого фінансового органу;
- b) офіційних аудиторських висновків;
- c) офіційних висновків фіскальних органів?

Перелік джерел: [8, 9, 12, 13, 36].

Варіант 28

1. Визначити порядок Казначейського виконання бюджету за видатками.

План відповіді. Повноваження органів Держказначейства у виконанні бюджету за видатками. Порядок відкриття рахунків розпорядників бюджетних коштів в органах Держказначейства. Порядок отримання фінансування (безготівкового та готівкового), в тому числі склад документів, що підтверджують право на отримання фінансування. Методи контролю органами Держказначейства за цільовим використанням бюджетних коштів.

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта 1.

3. Надати відповідь на тест. Яка мінімальна межа визначення факту перевиконання доходної частини місцевих бюджетів:

- a) 10 %;
- b) 15 %;
- c) 5 % ?

Перелік джерел: [8, 9, 12, 13, 36].

Варіант 29

1. Визначити перелік субвенцій, що надаються з державного бюджету місцевим, порядок розрахунку планових обсягів субвенції та її перерахування з державного бюджету до місцевих.

План відповіді. Бюджетний кодекс України про перелік діючих трансфертів із державного бюджету місцевим. Визначити перелік субвенцій, передбачених у Державному бюджеті в поточному році порівняно з минулим.

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта.

Назва субвенцій, передбачених у Державному бю- джеті	План на минулий рік	План на поточний рік	Питома вага в ми- нулому році	Питома вага в по- точному році	Відхилення в пи- томій вазі	Відхилення в абсо- лютних одиницях	Відхилення у від- сотках	Примітка
...								
Разом								

Примітка: показники рядка "Разом" повинні дорівнювати підсумковим показникам бюджету на відповідний рік, а значення показників "питома вага" у стовпцях 4 і 5 розраховуються відносно показників рядка "Разом".

3. Надати відповідь на тест. Відповідно до чого визначається перелік захищених статей бюджету:

- до переліку, визначеного Законом "Про Державний бюджет";
- до переліку, визначеного Бюджетним кодексом;
- самостійно визначаються місцевими радами?

Перелік джерел: [12, 15, 16, 36].

Варіант 30

1. Надати характеристику бюджетної системи Російської Федерації та визначити її основні відмінності від бюджетної системи України.

План відповіді. Структура та принципи побудови бюджетної системи РФ. Склад доходів та видатків. Визначення міжбюджетних відносин та взаємовідносин між суб'єктами РФ. Порядок розробки, розгляду, затвердження бюджетів. Навести показники доходів, видатків, обсягів державного боргу та дефіциту Федерального або зведеного бюджету РФ за останні 2–3 роки.

2. Задача. Розрахувати бюджетні показники згідно з умовами задачі варіанта.

3. Надати відповідь на тест. Чи передбачено Кодексом з питань надання позичок з одного бюджету іншому:

- так;
- ні;
- так, виключно на покриття тимчасових касових розривів?

Перелік джерел: [12, 14].

5. ВИХІДНІ КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Конституція України про бюджетну систему України.
2. Бюджет держави як економічна категорія.
3. Роль і місце бюджету в перерозподільних відносинах у суспільстві.
4. Характеристика Бюджетної резолюції на поточний рік.
5. Принципи побудови бюджетної системи України.
6. Структура бюджетної системи України.
7. Характеристика власної доходної бази місцевих рад.
8. Характеристика доходів місцевих рад, що можуть використовуватися на виконання ними делегованих державою повноважень (закріплені доходи).
9. Характеристика доходів Державного бюджету.
10. Вплив діючої системи управління державою на структуру доходів та видатків бюджету.
11. Порядок визначення обсягів трансфертів місцевим бюджетам із державного бюджету на виконання делегованих повноважень органами місцевого самоврядування.
12. Характеристика загального фонду бюджету.
13. Характеристика спеціального фонду бюджету.
14. Характеристика резервного фонду бюджету.
15. Кошторис доходів та видатків на утримання бюджетної установи.
16. Порядок Казначейського виконання бюджету.
17. Порядок розрахунку та отримання житлових субсидій.
18. Стадії бюджетного процесу.
19. Порядок складання, розгляду та прийняття Державного бюджету.
20. Порядок складання, розгляду та затвердження місцевих бюджетів.
21. Характеристика бюджету розвитку.
22. Бюджетні запозичення.
23. Дефіцит і профіцит бюджету.
24. Резервний фонд бюджету і порядок його використання.
25. Умови та порядок внесення змін у затверджені бюджети.
26. Визначення субвенції, її види та порядок надання, одержання і використання.
27. Порядок розрахунку дотації вирівнювання.

28. Аналіз діючої бюджетної системи України та шляхи її удосконалення.

29. Порядок фінансування народного господарства.

30. Порядок фінансування оборони.

31. Порядок фінансування установ науки.

32. Порядок фінансування установ освіти.

33. Порядок фінансування установ охорони здоров'я.

34. Порядок фінансування заходів соціального захисту населення.

35. Державний кредит: сутність, види, порядок залучення та погашення отриманих кредитів.

6. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України // ВВР. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Закон України "Про внесення змін до закону України, "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" // Урядовий кур'єр. – 2001. – 18 квітня.
3. Закон України "Про соціальні послуги" // ВВР. – 2003. – № 45. – Ст. 358.
4. Закон України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам" // ВВР. – 2004. – № 33-34. – Ст. 404.
5. Закон України "Про вищу освіту" // ВВР. – 2002. – Ст. 134.
6. Закон України "Про оборону України" від 05.10.00 № 2020 // ВВР. – 2000. – № 49. – Ст. 420.

Основна література

7. Державний фінансовий контроль: ревізія та аудит // *І.Б. Стефанюк, Н.І. Рубан, В.Т. Александров, О.І. Назарчук*. – К.: Наук.-вид. п-во "АВТ лтд", 2004.
8. Казначейська справа // *П.Г. Петрашко, О.О. Чечуліна, В.Т. Александров, С.О. Булгакова, К.М. Огданський, О.І. Назарчук, Н.І. Сушко*. – К.: Наук.-вид. п-во "АВТ лтд", 2004.
9. *Кириленко О.П.* Місцеві фінанси: Навч. посіб. – Тернопіль: АСТОН, 2004.
10. *Кириленко О.П.* Місцеві бюджети України (Історія, теорія, практика). – К: НІОС, 2000.
11. *Опарін В.М., Малько В.Г., Кондратюк С.Я.* Бюджетна система: Навч. посіб. – К.: НІОС, 2002.
12. *Пасічник Ю.В.* Бюджетна система України та зарубіжних країн: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2002.
13. Планування, облік, звітність, контроль у бюджетних установах, державне замовлення та державні закупівлі // *В.Т. Александров, О.І. Ворона, П.К. Германчук, О.І. Назарчук, П.Г. Петрашко, С.М. Рубльова, І.Б. Стефанюк, Н.І. Сушко, О.О. Чечуліна*. – К.: Наук.-вид. п-во "АВТ лтд", 2004.
14. *Рудей К.В.* Финансово-кредитная система в зарубежных странах: Учеб. пособие. – М.: Новое знание. – 2003.
15. *Стеченко Д.М.* Державне регулювання економіки. – К.: Знання, 2003.

16. *Юрій С.І., Бескид Й.М.* Бюджетна система України: Навч. посіб. – К.: НІОС, 2002.

Додаткова література

17. *Боголіб Т.М.* Фінансування наукових розробок // *Фінанси України*. – 2005. – № 12. – С. 52.

18. *Боголіб Т.М.* Фінансування освіти за кордоном // *Фінанси України*. – 2005. – № 8. – С. 132.

19. *Боголіб Т.М.* Удосконалення фінансового забезпечення розвитку вищої освіти // *Фінанси України*. – 2005. – № 2. – С. 106.

20. *Боголіб Т.М.* Фінансування науки за кордоном // *Фінанси України*. – 2005. – № 4. – С. 46.

21. *Боголіб Т.М.* Оперативне фінансове управління вищим закладом освіти // *Фінанси України*. – 2004. – № 6. – С. 46.

22. *Боголіб Т.М.* Формування бюджету вищого навчального закладу // *Фінанси України*. – 2004. – № 10. – С. 95.

23. *Буковинський В.С.* Фінансове забезпечення діяльності закладів загальної освіти // *Фінанси України*. – 2004. – № 3. – С. 57.

24. *Буковинський В.С.* Шляхи удосконалення планування витрат на освіту // *Фінанси України*. – 2004. – № 9. – С. 74.

25. *Гайдуцький А.П.* Підвищення інвестиційної привабливості аграрного сектору шляхом розширення бюджетної підтримки // *Фінанси України*. – 2005. – № 10. – С. 111.

26. *Гушта О.В.* Порядок формування та використання коштів місцевих бюджетів // *Фінанси України*. – 2005. – № 1. – С. 10.

27. *Добровольська Л.М.* Державне кредитування вищої освіти // *Фінанси України*. – 2004. – № 1. – С. 49.

28. *Дроздовська О.С.* Теоретичні засади організації бюджетного устрою України // *Фінанси України*. – 2004. – № 4. – С. 23.

29. *Жибер Т.В.* Бюджетна політика України // *Фінанси України*. – 2005. – № 8. – С. 7.

30. *Жуков Б.Б.* Фінансові аспекти реформування Збройних сил України // *Фінанси України*. – 2004. – № 3. – С. 66.

31. *Жуков Б.Б.* Особливості визначення соціально-економічних витрат у військових операціях // *Фінанси України*. – 2004. – № 7. – С. 86.

32. *Зражевська Н.В.* Механізми реструктуризації зовнішнього державного боргу // *Фінанси України*. – 2005. – № 9. – С. 47.

33. *Ісмаїлов А.Б.* Міжбюджетні відносини та напрями їх удосконалення // *Фінанси України*. – 2004. – № 6. – С. 27.

34. *Карпінський Б.А., Герасименко О.В.* Формування збалансованості фінансових показників // *Фінанси України.* – 2004. – № 10. – С. 50.
35. *Комарова І.В.* Фінансування сільськогосподарських товаровиробників в Україні з бюджетів різного рівня // *Фінанси України.* – 2004. – № 12. – С. 23.
36. *Кондратюк С.Я.* Послуги Державного Казначейства: сутність і тенденції розвитку // *Фінанси України.* – 2005. – № 1. – С. 16.
37. *Кондрашова Т.М.* Розробка і впровадження системи управління бюджетними коштами державних вищих навчальних закладів // *Фінанси України.* – 2004. – № 9. – С. 45.
38. *Корчинський В.Є., Колодій С.Ю.* Реалізація принципів вирівнювання та економічної ефективності при організації міжбюджетних відносин // *Фінанси України.* – 2004. – № 2. – С. 84.
39. *Лошкарьова О.О.* Система кредитної та фінансової підтримки сільськогосподарських підприємств України // *Фінанси України.* – 2005. – № 5. – С. 94.
40. *Лук'яненко І.Г.* Трансформація джерел доходів місцевих бюджетів в Україні // *Фінанси України.* – 2004. – № 12. – С. 31.
41. *Медведев Ю.Б.* фінансове забезпечення збройних сил // *Фінанси України.* – 2005. – № 7. – С. 132.
42. *Мортіков В.В.* Фінансування створення суспільних благ // *Фінанси України.* – 2005. – № 10. – С. 76.
43. *Надточій Б.О.* Платоспроможність Пенсійного фонду // *Фінанси України.* – 2005. – № 12. – С. 6.
44. *Новиков Е.Б.* Особливості спільного фінансування та виробництва озброєнь у НАТО // *Фінанси України.* – 2004. – № 7. – С. 90.
45. *Огонь Ц.Г.* Доходи бюджету як домінанта фінансової стабільності держави // *Фінанси України.* – 2005. – № 6. – С. 19.
46. *Отрошко О.В.* Фіскальна політика як засіб стабілізації економіки // *Фінанси України.* – 2005. – № 6. – С. 69.
47. *Полозенко Д.В.* Доходи бюджету України і напрями їх реструктуризації // *Фінанси України.* – 2005. – № 1. – С. 155.
48. *Рак Р.В.* Ринок державних цінних паперів та його ліквідність // *Фінанси України.* – 2005. – № 9. – С. 116.
49. *Семенихін І.М.* Фінансове забезпечення Збройних Сил // *Фінанси України.* – 2004. – № 6. – С. 67.
50. *Сова О.Ю.* Сутність та види дефіциту Державного бюджету // *Фінанси України.* – 2005. – № 9. – С. 20.

51. *Старостенко Н.В.* Методологія формування міжбюджетних трансфертів // *Фінанси України*. – 2005. – № 7. – С. 39.
52. *Сова О.Ю.* Проблема дефіцитності державного бюджету і шляхи її розв'язання // *Фінанси України*. – 2004. – № 5. – С. 83.
53. *Старостенко Н.В.* Розподіл бюджетних ресурсів між рівнями влади // *Фінанси України*. – 2004. – № 6.
54. *Терещенко О.О.* Гармонізація державної політики фінансової підтримки підприємств із законодавством Європейського союзу // *Фінанси України*. – 2004. – № 10. – С. 108.
55. *Цимбал Л.І.* Особливості ціноутворення на ринку освітніх послуг // *Фінанси України*. – 2005. – № 4. – С. 81.
56. *Чернобай А.М.* правове забезпечення фінансування системи вищої освіти // *Фінанси України*. – 2005. – № 4. – С. 127.
57. *Чмищенко С.М.* Методологічні засади грошового забезпечення військовослужбовців // *Фінанси України*. – 2005. – № 8. – С. 61.
58. *Чмищенко С.М.* Соціальний захист військовослужбовців // *Фінанси України*. – 2005. – № 11. – С. 46.
59. *Швець В.Я.* Концептуальні підходи до вдосконалення міжбюджетних відносин // *Фінанси України*. – 2005. – № 3. – С. 23.
60. *Шнипко О.С.* Державна підтримка вітчизняного виробника як засіб забезпечення його конкурентоспроможності // *Фінанси України*. – 2005. – № 11. – С. 52.
61. *Януль І.Є.* Бюджетний процес в Україні та напрями його вдосконалення // *Фінанси України*. – 2005. – № 9. – С. 25.

Навчальне видання

ВОРОБИЙОВА Ірина Аркадіївна
РУДЕНКО Раїса Василівна
СЕЛІКОВА Тетяна Василівна

Методичні вказівки до виконання контрольних робіт
з дисципліни **"БЮДЖЕТНА СИСТЕМА"**
для студентів спеціальності 6.050100 "Фінанси"
(українською мовою)

Редактор *М.П. Фоміна*
Комп'ютерна правка та верстка *О.М. Черевата*
Коректор *М.О. Паненко*

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2506 від 25.05.2006 р.

Підписано до друку 04.09.06. Папір офсетний. Формат 60×84/16.
Друк офсетний. Гарнітура "Таймс". Ум. друк. арк. 2,3. Обл.-вид. арк. 2,5.
Тираж 100 прим. Вид. № 14. Зам. № 258. Ціна договірна.

Видавець і виготівник Національний університет кораблебудування,
54002, м. Миколаїв, вул. Скороходова, 5